

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

1 Temmuz / 2022

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Nato Konjonktüründe Zirve...

- ❑ Bu hafta hem iç hem de dış politikanın odağı NATO liderler zirvesinde idi: Birkaç yıl öncesine, 2019 yılına geri gittiğimizde Fransa cumhurbaşkanı Macron'un The Economist'e verdiği bir röportajda Nato'yu beyin ölümü gerçekleşen bir kurum olarak tanımladığını hatırlar gibiyiz...

(<https://www.economist.com/europe/2019/11/07/emmanuel-macron-warns-europe-nato-is-becoming-brain-dead>)

- ❑ Macron'un bu açıklamayı yapmasına neden olan başlıca iki gerekçe vardı: İlki Suriye'den askerlerini çeken ABD'nin bu durumu Nato üyelerine danışmaması ki o zamanlar ABD'nin başında şu anda davaları ile gündem olan Trump vardı.
- ❑ Macron ikinci ve en kuvvetli gerekçe olarak ise Türkiye'nin Suriye'de yaptığı operasyonları işaret etmiş ve Esad'ın Türkiye'ye savaş ilan etmesi halinde meşhur 5. madde olan Nato müttefiklerine saldırı kuralının geçerliliği konusunda ise bilmiyorum şeklinde bir cevap vermişti...
- ❑ Bu açıklamanın ardından uzunca bir süre Nato ve BM gibi benzeri uluslararası örgütlerin varlığı ve amacı sorgulandı; Nato'nun konjonktürü adeta dibi gördü...
- ❑ O zamandan bu tarafa geçen zaman az olsa da dünya tarihine çok önemli ve benzersiz olarak geçen bir pandemi krizi ve ardından ikinci dünya savaşından sonra ilk kez Avrupa'da bir savaş görülmüş olduğundan çok fazla şey değişmiş olacak ki tekrar Nato, soğuk savaş zamanından bile daha önemli hale gelerek, liderler zirvesi ile popülerliğinde de zirve yaptı!

NATO Liderler Zirvesinde Öne Çıkanlar

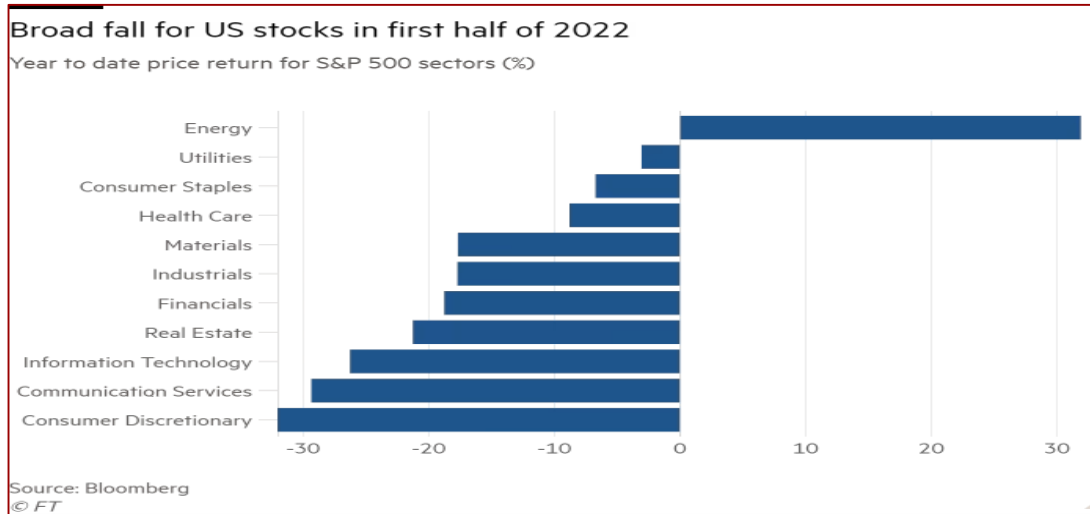
- ❑ Zirvede şüphesiz en önemli gelişme Rusya'nın varlık alanını daraltmak adına Finlandiya ve İsveç'in Nato başvurusuna Türkiye'nin terör kaygıları ile koymuş olduğu çekincenin kalkması oldu.
- ❑ Madrid'deki NATO liderler zirvesi öncesinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Finlandiya Cumhurbaşkanı Sauli Niinisto ve İsveç Başbakanı Magdalena Andersson'la yaptığı dördü görüşmenin ardından, Türkiye'nin bu iki ülkenin NATO'ya üyelik başvurusunu destekleyeceği açıklandı.
- ❑ NATO Genel Sekreteri Stoltenberg, "Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya katılmasının yolunu açan bir anlaşmaya vardığımızı duyurmaktan mutluluk duyuyorum" dedi ve ekledi:
- ❑ "Türkiye, Finlandiya ve İsveç, silah ihracatı ve terörle mücadele de dahil olmak üzere Türkiye'nin kaygılarına yanıt veren bir memorandum imzaladılar."
- ❑ Muhtıranın imzalanmasının ardından bir açıklama yapan NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, üç ülkenin terörle mücadelede iş birliğini güçlendireceğini belirtti. Stoltenberg, İsveç ve Finlandiya'nın, terör örgütü olarak tanınan PKK ile mücadele ve YPG/PYD'ye destek vermeme taahhüdünde bulduklarını da açıkladı.

NATO Liderler Zirvesinde Öne Çıkanlar

- ❑ İspanya'nın başkenti Madrid'de yapılan NATO Zirvesi'nin kapanışında açıklamalar yapan Stoltenberg, "Dünya soğuk savaştan daha tehlikeli bir döneme mi girdi?" sorusunu şöyle yanıtladı:
- ❑ "Daha tehlikeli ve daha öngörülemez bir dünyada yaşıyoruz. Avrupa'da sıcak bir savaşın sürdüğü bir dünyada yaşıyoruz. Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana görmediğimiz büyüklükte askeri operasyonlar mevcut."
- ❑ NATO'nun topraklarının tamamını koruyacağını vurgulayan Stoltenberg, Rusya'nın NATO topraklarına saldırısı halinde tüm ittifakın karşılık vereceğini belirtti.
- ❑ Stoltenberg, Ukrayna'dan tahıl ihracatı konusunda Türkiye'nin bir anlaşma sağlanması için çalıştığını, Yunanistan'ın da Ukrayna'dan tahıl taşınması için gemilerini tesis etme teklifinde bulunduğunu söyledi.
- ❑ NATO Genel Sekreteri ve ABD Başkanı Joe Biden, zirveyi yorumladıkları açıklamalarında Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Ukrayna işgaliyle sınırlarında "daha fazla NATO'ya" yol açtığını da vurguladı.

ABD Hisselerinde Tarihsel Kayıp!

- ❑ ABD hisseleri 2022 yılının ilk yarısında blue chip olarak tabir edilen en değerli hisselerinde yüzde 20,6 kayıpla 1970 yılından bu yana en yüksek düzeyli düşüşünü kaydetti. Kayıplarda FED ve buna bağlı resesyon endişeleri ile artan enerji fiyatları rol oynadı.
- ❑ Perşembe günü S&P 500'de yüzde 0,9 , Nasdaq'da ise yüzde 1,3'lük düşüş kaydedilirken S&P 500'den önce ayı piyasasına giriş yaptığı söylenen Nasdaq Composite'de ilk yarı yıl kaybı yüzde 30'a vardı.
- ❑ S&P 500 hisselerinde yüzde 29 artıda olan enerji dışında tüm sektörlerde düşüş kaydedilirken; isteğe bağlı (temel dışı) tüketim ürünleri yüzde 33 ile en yüksek kaybı verirken haberleşme hizmetleri , bilgi teknolojileri ve gayrimenkul hisselerinde kayıplar ilk yarı yılda yüzde 20'i aştı.

Yumuşak İniş Artık Uzak İhtimal mi?

- ❑ Fed Başkanı Jerome Powell, Avrupa Merkez Bankası Başkanı Christine Lagarde ve İngiltere Merkez Bankası Başkanı Andrew Bailey "2022'de Merkez Bankacılığı" adlı panelde konuştu.
- ❑ Powell ABD ekonomisinin güçlü olduğunu, ancak faiz artışlarının büyümeyi yavaşlatacağını söyledi. Powell "yumuşak iniş mümkün ama zorlu olacak" dedi. Lagarde düşük enflasyon dönemine geri dönmeyeceğini belirtti
- ❑ Son açıklanan Avro Bölgesi enflasyonu haziranda yeni bir rekor kırarak, yüzde 8,1'den 8,6'a çıktı. ABD'de ise mayıs ayı enflasyonu yüzde 8,6 olarak ölçümlenmişti.
- ❑ Görülüyor ki ABD ve ECB her ne kadar faizi arttırma yolunda belirtildiği üzere pek de yumuşak sayılmayacak bir tutum sergilemiş olsalar da reel faizler halen negatif bölgede kalacağından ve en önemlisi de çok daha borçlu bir ekonomide arz yönlü bir enflasyon söz konusu olduğundan işleri o kadar da kolay olmayacaktır.
- ❑ Talep yönlü bir enflasyonda ve rezerv paranın olduğu ekonomilerde sadece faiz yolu ile kontrol edilebilen enflasyon, şu anki görünümünde savaşın da derinleştirdiği biçimde tedarik kanalından gelmekte olduğundan bir enerji hammadde ya da bakırı ve lityumu para gibi basamayacaklarından bu yolla kontrol edilmesi imkansızdır.
- ❑ Bu nedenle salt bir merkez bankası yolu ile değil tümünden bir ekonomi politikası yolu ile savaşılması gerekecektir ve bu da dünyada yeniden korumacı karma ekonomilere geçişi beraberinde getirebilir.

Liralaşma Tedbirleri-BDDK TL ticari kredilerde düzenleme

- ❑ Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), geçtiğimiz hafta sonu açıkladığı ticari kredi kullandırımı kararına ilişkin, "Bağımsız denetime tabi bir şirket olması, şirketin yabancı para (YP) nakdi varlıklarının TL karşılığının 15 milyon liranın (890 bin\$) üzerinde olması ve şirketin YP nakdi varlıkların TL karşılığının aktif toplamından veya son 1 yıllık net satış hasılatından büyük olanının yüzde 10'unu aşması...
- ❑ Herhangi bir şirketin karar kapsamına girebilmesi söz konusu 3 şartın hepsinin birden sağlanması gerekmektedir. açıklamasını yaptı.
- ❑ BDDK'nın TL kredi kullanımında şirketlere döviz varlığı sınırı getirmesi piyasaları endişelendirdi. İş dünyası temsilcileri, şirketlerin döviz varlığı bulundurmamak zorunda olduğunu savunurken, kredilerde sert fren olarak yorumlanan kararın ihracatı olumsuz etkileyebileceği uyarısında bulundu.
- ❑ Hafta boyunca eleştirilere maruz kalan karar kapsamında BDDK Başkanı Akben Ucuz kredinin döviz yerine yatırıma yönelmesini amaçladıklarını ve mevcut durum itibariyle düzenlemenin 300 civarında şirketi kapsadığını söyledi.
- ❑ Akben, "Kararımız KKM'ye yönelik değil, kredilerin yatırıma, istihdama yöneltilmesine ilişkin" dedi.

Liralaşma Tedbirleri-TCMB Döviz komisyon oranı

- ❑ Merkez Bankası, 'Zorunlu Karşılık ve İhbarlı Döviz Mevduat Hesapları'nda uygulanan yüzde 1,5 seviyesindeki komisyon oranını yüzde 5'e yükseltti. Öte yandan, dönüşüm oranı yüzde 10'a ulaşamayan bankalardan iki katı komisyon alınması uygulaması kaldırıldı.
- ❑ İş Yatırım'ın yeni düzenlemeye ilişkin değerlendirmesi şöyle: "Bankaların döviz mevduatlarının yüzde 10'unu ve yüzde 20'sini belirlenen tarihlerde dövize endeksli mevduata çevirmeleri istenmişti.
- ❑ Halihazırda, toplam 236 milyar ABD Doları tutarındaki döviz mevduat havuzundan toplam 59 milyar ABD Dolar çevrildi. Bu miktar sektörün özellikle kurumsal mevduatlar için eşik testini geçtiğine işaret ediyor.
- ❑ Ancak asıl önem teşkil eden konu, dövize endeksli mevduatın TL'ye çevrilmesi olarak öne çıkıyor ve Ağustos ayında büyük bir devir teslim tarihi olacağını hatırlatalım. Dolayısıyla, haberin bankalar için potansiyel bir olumsuzluk olduğunu düşünüyoruz."

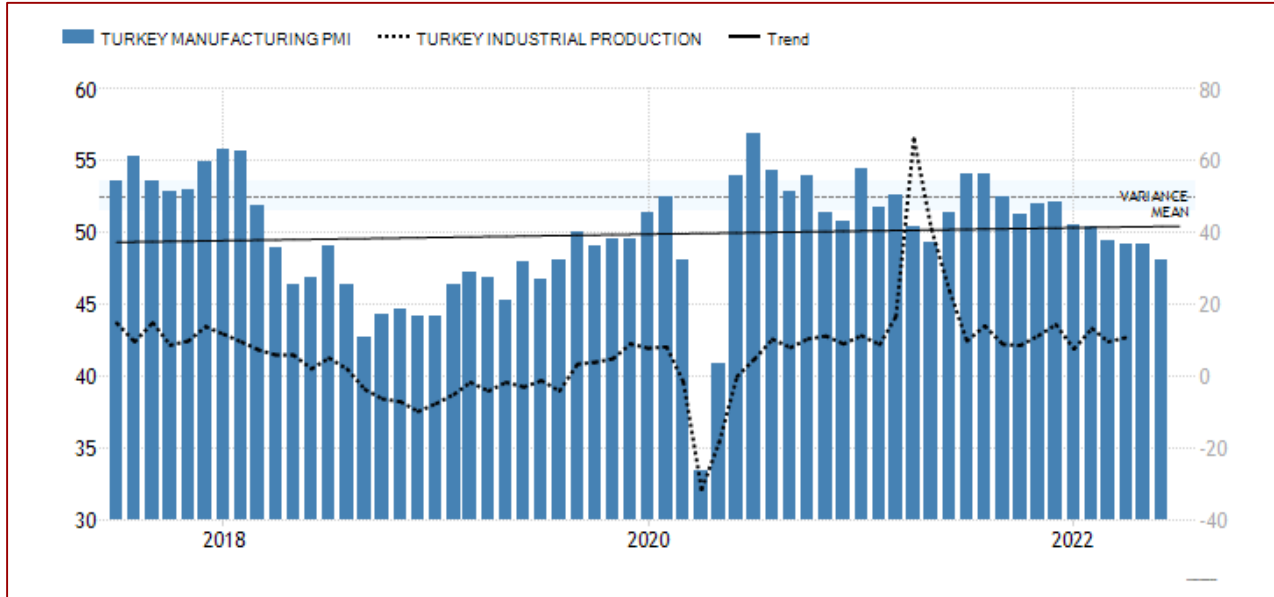
Tüketici Kredilerinde İvme Hala Yüksek!

- ❑ Alınan makro ihtiyati tedbirlere karşı tüketici kredilerindeki büyüme ivmesi hız kesmiyor.
- ❑ Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine dayanarak yapılan 13 haftalık, yıllıklandırılmış ve kur etkisinden arındırılmış hesaplama göre tüketici kredileri 24 Haziran haftasında yüzde 66,8 büyüdü.
- ❑ Buna karşın ticari kredilerdeki büyümenin ivme kaybettiği de izleniyor. Aynı dönemde ticari kredilerde büyüme yüzde 40'ın altına geldi.
- ❑ BDDK tarafından yayımlanan haftalık bültene göre, sektörün kredi hacmi 24 Haziran itibarıyla 40 milyar 664 milyon lira arttı. Söz konusu dönemde toplam kredi hacmi 6 trilyon 303 milyar 789 milyon liradan 6 trilyon 344 milyar 453 milyon liraya yükseldi.

	Krediler	TP	YP	TOPLAM
1	Toplam Krediler (2+10)	3.825.905	2.518.547	6.344.452
2	Tüketici Kredileri ve Bireysel Kredi Kartları (3+7)	1.181.936	754	1.182.690
3	Tüketici Kredileri (4+5+6)	905.798	133	905.932
4	a) Konut	345.140	97	345.238
5	b) Taşıt	23.307	0	23.307
6	c) İhtiyaç	537.350	35	537.386
7	Bireysel Kredi Kartları (8+9)	276.137	620	276.758
8	a) Taksitli	115.276	0	115.276
9	b) Taksitsiz	160.861	620	161.482
10	Ticari ve Diğer Krediler	2.643.968	2.517.793	5.161.762

Öncü Göstergelerde Daralma Sinyali Güçlendi...

- ❑ Türkiye imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Haziran'da 48.1'e gerileyerek sektördeki daralmanın düşük talebe paralel olarak devam ettiğini gösterdi.
- ❑ Yeni siparişler, üretim ve satın alımlar bir önceki aya kıyasla gerilerken şirketler istihdam artırmaya devam etti. Hammadde ve fabrika çıkış fiyatları ise keskin yükselişi sürdürdü.
- ❑ İstanbul Sanayi Odası (İSO) için S&P Global tarafından derlenen imalat PMI, sektörün art arda dördüncü ayda da daraldığını gösterdi. PMI'da 50'nin altında kalan değerler daralmaya işaret ediyor.
- ❑ PMI, Mayıs'ta 49.2 değerini almasının ardından Haziran'da 48.1'e gerileyerek 2020'nin başındaki koronavirüs salgın hastalığının çıkış döneminden bu yana en büyük daralmayı kaydetmiş oldu.

Öncü Göstergelerde Daralma Sinyali Güçlendi...

- ❑ Küresel talep ortamında görülen zorlayıcı koşullar ve fiyat artışları yurt dışından gelen işlerin azalmasına neden oldu.
- ❑ İmalatçıların girdi maliyetlerinde hammadde ile enerji fiyatlarındaki artış ve kur dalgalanmalarından kaynaklanan yükseliş devam etti.
- ❑ Şirketler buna karşılık satış fiyatlarını keskin şekilde artırdı. Ancak yine de Eylül 2021'den bu yana görülen en hafif artış gerçekleştirilmiş oldu.
- ❑ Bir diğer öncü gösterge olan Ekonomik güven endeksi Mayıs ayında 96,7 iken, Haziran ayında yüzde 3,3 oranında azalarak 93,6 olarak kaydedildi.
- ❑ Bir önceki aya göre Haziran ayında Tüketici Güven Endeksi yüzde 6,2 oranında azalarak 63,4 değerini, reel kesim (imalat sanayi) güven endeksi yüzde 2,2 oranında azalarak 104,6 değerini, hizmet sektörü güven endeksi yüzde 1,7 oranında azalarak 119,6 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi yüzde 2,3 oranında azalarak 118,7 değerini aldı. İnşaat sektörü güven endeksi yüzde 1,7 oranında artarak 83 değerini aldı.

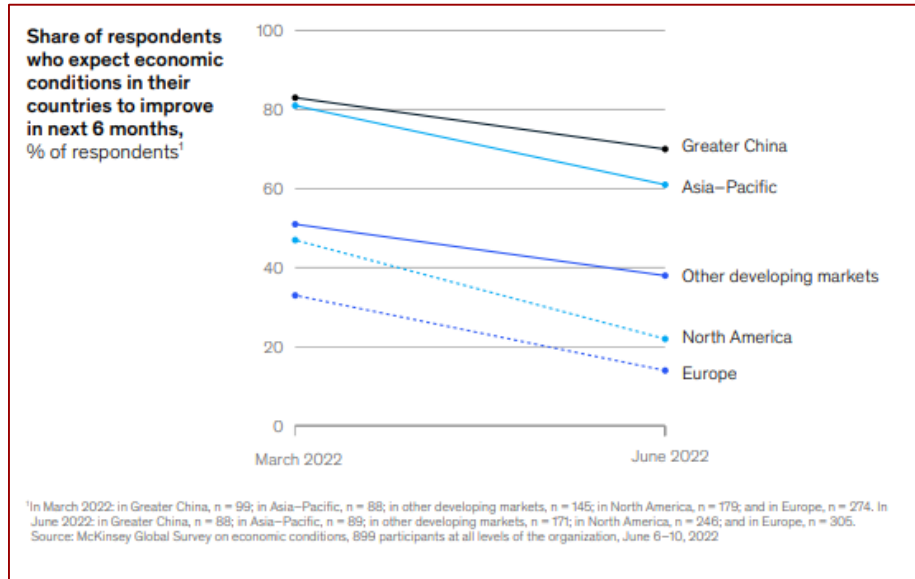

Haftadan Kalanlar

- ❑ Asgari ücret 1 Temmuz'dan itibaren geçerli olacak biçimde yüzde 30 ara zamlarla 5 bin 500 TL'ye çıkarıldı.
- ❑ ABD'de New York Polis Departmanı'ndan aktarılan bilgiye göre, 29 Haziran günü New York caddesinde bebek arabasıyla yürüyen 20 yaşındaki bir kadın, başından vurularak öldürüldü.
- ❑ RTÜK, erişim engeli getirilen DW Türkçe ve Amerika'nın Sesi siteleriyle ilgili, "Yasal süre sonunda RTÜK'e herhangi bir başvurunun yapılmadığının görülmesi üzerine yayın lisansı olmadan yayın hizmetine devam edilen internet siteleri için yargı süreci başlatılarak erişim engeli talep edilmek zorunda kalmıştır." açıklaması yaptı.
- ❑ Ticaret Bakanı Mehmet Muş, esnafa yönelik faiz indirimli kredilerin üst limitinin bakanlığın girişimciyle 350 bin liraya yükseltildiğini bildirdi.
- ❑ Borsa İstanbul'da, yılın ilk yarısında yüzde 29,48'lik getiriyle 2009'dan bu yana en güçlü performansını sergilerken, küresel bazda pay piyasalarında devam eden risklere karşın BIST 100 endeksinin yılın ikinci yarısında da yatırımcısını sevindirmesi bekleniyor.
- ❑ Kamu çalışanlarının ek göstergesini 3600'e çıkaran, en düşük emekli maaşını 2 bin 500 liradan, 3 bin 500 liraya çıkaran, emekli milletvekili maaşlarında artış öngören, öğrenci affına ilişkin yasa teklifi Meclis Plan Bütçe Komisyonunda kabul edildi. Torba teklif görüşmelerinde Togg'un üretimini desteklemeye yönelik ÖTV düzenlemesine de gidildi.
- ❑ Cumhurbaşkanı Erdoğan, Karadeniz'deki sel felaketiyle ilgili, "Zarar gören bölgeleri, afet bölgesi ilan ettiğimizi söyleyeyim. Afet bölgeleriyle ilgili devletin yapması gereken destekler neyse bunları da süratle gerçekleştireceğiz." açıklaması yaptı.
- ❑ E-ticarete yönelik kanun teklifi TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi. Buna göre, Ticaret Bakanlığı, e-ticaretin gelişimini sağlamaya, etkin ve adil rekabet ortamını korumaya, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerine yönelik düzenleme yapmaya yetkili olacak.

Haftanın Grafiği: «Gelecek İçin Karamsarım»

- ❑ McKinsey & Company'nin Haziran 2022 için yapmış olduğu ekonomik koşullar anket çalışması; Eylül 2021, Aralık 2021 ve Mart 2022 anket sonuçları ile karşılaştırmalı olarak yayınlandı. Katılımcıların kendi ülkeleri için birincil kaygısı enflasyon olurken, (jeopolitik koşullar)savaş bile ikincil sırada kalıyor.
- ❑ Buna göre kendi ülkesinde Haziran 2022'de önümüzdeki 6 ay içinde ekonomik koşulların daha iyi olacağı beklentisinin tüm ülke grupları bazında düştüğü görülmekte. (Çin ve Asya'da iyimserlik azalırken, gelişmekte olan ülkeler, Kuzey Amerika ve Avrupa'da kötümserliğin daha da arttığı gözlemlenmekte.)

Dış Ticaret İstatistikleri, Mayıs 2022

- ❑ İlgili veri gazete manşetlerinde «Dış Ticaret Verilerinde Rekor Açık» manşetleri ile haber oldu.
- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle oluşturulan genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2022 yılı Mayıs ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %15,3 artarak 18 milyar 984 milyon dolar, ithalat %43,5 artarak 29 milyar 588 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- ❑ Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ihracat, 2022 Mayıs ayında %13,2 artarak 15 milyar 472 milyon dolardan, 17 milyar 514 milyon dolara yükseldi.
- ❑ Mayıs ayında enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ithalat %22,6 artarak 17 milyar 339 milyon dolardan, 21 milyar 264 milyon dolara yükseldi.
- ❑ Mayıs ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre %155,2 artarak 4 milyar 156 milyon dolardan, 10 milyar 605 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2021 Mayıs ayında %79,8 iken, 2022 Mayıs ayında %64,2'ye geriledi.

Teknoloji yoğunluğuna göre imalat sanayi ürünleri dış ticareti, Mayıs 2022										
(Milyon ABD \$)										
Teknoloji yoğunluğu	Mayıs					Ocak- Mayıs				
	2021		2022		Değişim (%)	2021		2022		Değişim (%)
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)		Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)	
İhracat (FOB)										
Toplam İmalat Sanayi	15 491	100,0	17 981	100,0	16,1	80 328	100,0	96 871	100,0	20,6
Yüksek teknoloji ürünler	422	2,7	434	2,4	2,8	2 456	3,1	2 813	2,9	14,5
Orta yüksek teknoloji ürünler	5 150	33,2	6 006	33,4	16,6	28 210	35,1	31 862	32,9	12,9
Orta düşük teknoloji ürünler	5 211	33,6	6 191	34,4	18,8	23 709	29,5	31 112	32,1	31,2
Düşük teknoloji ürünler	4 707	30,4	5 350	29,8	13,7	25 954	32,3	31 084	32,1	19,8
İthalat (CIF)										
Toplam İmalat Sanayi	16 176	100,0	21 563	100,0	33,3	81 479	100,0	99 997	100,0	22,7
Yüksek teknoloji ürünler	1 847	11,4	1 912	8,9	3,5	10 335	12,7	9 753	9,8	-5,6
Orta yüksek teknoloji ürünler	7 883	48,7	8 771	40,7	11,3	38 424	47,2	44 096	44,1	14,8
Orta düşük teknoloji ürünler	4 850	30,0	8 214	38,1	69,4	24 189	29,7	33 719	33,7	39,4
Düşük teknoloji ürünler	1 597	9,9	2 666	12,4	66,9	8 530	10,5	12 429	12,4	45,7
Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyecebilir.										
Teknoloji Yoğunluğuna Göre İmalat Sanayi Ürün Grupları Sınıflaması Eurostat tarafından NACE Rev.2 sınıflaması baz alınarak hazırlanmış, ISIC Rev.4 sınıflamasına uyarlanmıştır.										

Hizmet Üretici Fiyat Endeksi, Mayıs 2022

- ❑ H-ÜFE (2017=100) 2022 yılı Mayıs ayında bir önceki aya göre %6,94, bir önceki yılın Aralık ayına göre %38,88, bir önceki yılın aynı ayına göre %89,96 ve on iki aylık ortalamalara göre %56,86 artış gösterdi.
- ❑ Bir önceki yılın aynı ayına göre, ulaştırma ve depolama hizmetlerinde %109,49, konaklama ve yiyecek hizmetlerinde %79,55, bilgi ve iletişim hizmetlerinde %45,41, gayrimenkul hizmetlerinde %259,02, mesleki, bilimsel ve teknik hizmetlerde %47,25, idari ve destek hizmetlerde %64,17 artış gerçekleşti.

